

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

1 octombrie 2009*

În cauza C-370/07,

având ca obiect o acțiune în anulare formulată în temeiul articolului 230 CE, introdusă la 2 august 2007,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii G. Valero Jordana și C. Zadra, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de domnii J.-P. Jacqué, F. Florindo Gijón și de doamna K. Michael, în calitate de agenți,

pârât,

* Limba de procedură: engleza.

susținut de:

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de doamnele E. Jenkinson și I. Rao, în calitate de agenți, asistate de domnul D. Wyatt, QC,

intervenient,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domni J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, L. Bay Larsen (raportor) și doamna C. Toader, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 martie 2009,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 aprilie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin acțiunea formulată, Comisia Comunităților Europene solicită anularea Deciziei Consiliului Uniunii Europene din 24 mai 2007 de stabilire a poziției care urmează a fi adoptată în numele Comunității Europene în legătură cu anumite propuneri prezentate cu ocazia celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES), organizată la Haga (Țările de Jos) între 3 și 15 iunie 2007 (denumită în continuare „decizia atacată”).

Cadrul juridic

- 2 Articolul 253 CE prevede:

„Regulamentele, directivele și deciziile adoptate împreună de Parlamentul European și de Consiliu, precum și cele adoptate de Consiliu sau de Comisie sunt motivate și se referă la propunerile sau avizele a căror obținere este obligatorie în executarea prezentului tratat.”

- 3 Potrivit articolului 300 alineatul (2) CE, astfel cum a fost modificat prin Tratatul de la Nisa:

„Sub rezerva competențelor recunoscute Comisiei în acest domeniu, semnarea, care poate fi însoțită de o decizie de aplicare provizorie înainte de intrarea în vigoare, precum și încheierea acordurilor sunt decise de către Consiliu, hotărând cu majoritate calificată la propunerea Comisiei. Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acordul se referă la un domeniu pentru care este necesară unanimitatea în vederea adoptării unor reguli interne, precum și în cazul acordurilor prevăzute la articolul 310.

Prin derogare de la regulile stabilite la alineatul (3), se aplică aceleași proceduri pentru a decide suspendarea aplicării unui acord, precum și pentru a stabili poziția care urmează să se adopte în numele Comunității într-un organism creat printr-un acord, în cazul în care acest organism este chemat să adopte decizii cu efecte juridice, cu excepția deciziilor de completare sau de modificare a cadrului instituțional al acordului.

Parlamentul European este imediat și pe deplin informat cu privire la oricare decizie adoptată în temeiul prezentului alineat și care privește aplicarea provizorie sau suspendarea acordurilor sau stabilirea poziției Comunității într-un organism creat printr-un acord.”

Istoricul cauzei

- 4 Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție, semnată la 3 martie 1973 la Washington (denumită în continuare „CITES”), a intrat în vigoare la 1 iulie 1975. Aceasta are ca obiectiv protecția speciilor sălbatice de faună și de floră pe cale de dispariție, în principal prin limitarea sau reglementarea comerțului cu acestea.

- 5 Comunitatea nu este parte contractantă la CITES. Aceasta beneficiază de un statut de observator în cadrul Conferințelor Părților. Cu toate acestea, din anul 1982, Comunitatea adoptă în mod autonom măsuri care au ca obiect executarea, în cadrul Comunității, a obligațiilor statelor membre care rezultă din CITES.

- 6 Cel mai recent instrument adoptat în vederea punerii în aplicare autonome a CITES este Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea (JO 1997, L 61, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 3, p. 239). Acesta a fost adoptat în temeiul articolului 130 S alineatul (1) din Tratatul CE [devenit, după modificare, articolul 175 alineatul (1) CE].

- 7 La 4 aprilie 2007, Comisia a transmis Consiliului o propunere în vederea adoptării deciziei atacate care se referea, în ceea ce privește temeiul juridic al acesteia, pe de o parte, la articolul 175 alineatul (1) CE și la articolul 133 CE și, pe de altă parte, la articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE.

- 8 La 24 mai 2007, Consiliul a adoptat decizia atacată, care nu menționează temeiul juridic pe care este fondată.

- 9 Prin scrisoarea din 14 iunie 2007, Consiliul a transmis decizia menționată Parlamentului European.

10 Decizia atacată are următorul cuprins:

„Articolul 1

Poziția Comunității cu privire la domeniile care intră în competența sa, care va fi exprimată de statele membre acționând împreună în interesul Comunității cu ocazia celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la CITES, este conformă anexelor la prezenta decizie.

Articolul 2

În cazul în care informații științifice și tehnice noi, prezentate după adoptarea prezentei decizii și înainte sau în timpul celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților, pot avea repercusiuni asupra poziției menționate la articolul 1 sau în cazul în care sunt făcute propuneri noi în cadrul acestei sesiuni asupra unor puncte care nu au făcut încă obiectul unei poziții comunitare, poziția comunitară cu privire la domeniile care intră în competența Comunității este stabilită prin intermediul unei coordonări ad-hoc înaintea votului Conferinței Părților asupra acestor propuneri.”

Concluziile părților și procedura

11 Comisia solicită Curții:

- anularea deciziei atacate și

- obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

12 Consiliul solicită Curții:

- respingerea acțiunii;

- în subsidiar și în măsura în care Curtea ar anula decizia atacată, declararea efectelor acesteia ca fiind definitive și

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

13 Prin Ordonanța președintelui Curții din 20 noiembrie 2007, Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord i s-a permis să intervină în susținerea concluziilor Consiliului.

Cu privire la acțiune

Cu privire la admisibilitate

- 14 Consiliul susține, în cadrul unei observații preliminare de ordin procedural, că acțiunea este lipsită de obiect întrucât decizia atacată și-a produs deja toate efectele juridice, dat fiind că poziția Comunității cuprinsă în aceasta a fost exprimată cu ocazia Conferinței Părților la CITES care a avut loc la Haga, între 3 și 15 iunie 2007.
- 15 Comisia, care precizează că formularea prezentei acțiuni urmărește pronunțarea de către Curte a unei hotărâri care să permită să împiedice pe viitor Consiliul să adopte decizii lipsite de mențiunea temeiului lor juridic în cadrul Conferinței Părților la CITES, susține că acțiunea este admisibilă.
- 16 În această privință, trebuie amintit că, pentru a formula o acțiune în anulare împotriva unor astfel de decizii, Comisia nu trebuie să demonstreze un interes de a exercita acțiunea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 1987, Comisia/Consiliul, 45/86, Rec., p. 1493, punctul 3).
- 17 În plus, trebuie arătat că s-a hotărât deja de către Curte că acțiunile având ca obiect anularea unui act care fusese deja executat sau care nu mai era aplicabil la momentul formulării acțiunii sunt admisibile (a se vedea Hotărârea din 24 iunie 1986, AKZO Chemie și AKZO Chemie UK/Comisia, 53/85, Rec., p. 1965, punctul 21, și Hotărârea din 26 aprilie 1988, Apesco/Comisia, 207/86, Rec., p. 2151, punctul 16).
- 18 Prin urmare, acțiunea este admisibilă.

Cu privire la fond

Argumentele părților

- 19 În susținerea acțiunii formulate, Comisia invocă un motiv unic întemeiat pe încălcarea obligației de motivare prevăzute la articolul 253 CE, în sensul că decizia atacată nu ar menționa temeiul juridic pe care este fondată.
- 20 Comisia arată că a propus să se rețină ca temei juridic material al deciziei atacate dispozițiile coroborate ale articolelor 133 CE și 175 CE, dat fiind că, în cadrul CITES, reglementarea comerțului cu specii și conservarea acestora ar prezenta o importanță egală. Lipsa menționării acestui dublu temei juridic ar fi lipsit instituțiile comunitare vizate și statele membre de indicații cu privire la competențele acestora și, prin urmare, cu privire la rolul lor în cadrul Conferinței Părților la CITES. Împrejurarea că Regulamentul nr. 338/97 este întemeiat numai pe articolul 175 CE, și nu pe dispozițiile coroborate ale articolelor 133 CE și 175 CE, ar fi lipsită de relevanță, dat fiind că stabilirea temeiului juridic al unui act trebuie efectuată luând în considerare scopul și conținutul propriu al acestuia, și nu în raport cu temeiul juridic reținut pentru adoptarea altor acte comunitare similare.
- 21 În ceea ce privește temeiul juridic procedural, Comisia afirmă că numai o decizie a Consiliului întemeiată pe articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE poate constitui instrumentul juridic corespunzător pentru definirea unei poziții a Comunității în cazul în care trebuie adoptată o decizie a Conferinței Părților la CITES cu efecte juridice, iar acquis-ul comunitar poate fi afectat ca urmare a acestei adoptări. Omiterea temeiului juridic menționat ar fi fost la originea unei mari incertitudini cu privire la procedura efectiv urmată de Consiliu și ar fi afectat prerogativele Parlamentului European.

- 22 Referindu-se la Hotărârea Comisia/Consiliul, citată anterior, Comisia arată de asemenea că temeiul juridic al deciziei atacate nu poate fi dedus din alte elemente ale acesteia. Pe de altă parte, Consiliul ar fi evitat orice referire la tratat în decizia atacată.
- 23 Comisia contestă argumentul Consiliului întemeiat pe faptul că decizia atacată nu ar reprezenta o decizie în sensul articolului 249 CE. În această privință, Comisia arată că distincția dintre cele două tipuri de decizii, efectuată de Consiliu pe baza utilizării a doi termeni diferiți în versiunea germană a tratatului („Entscheidung” și „Beschluss”), care nu ar figura decât în alte două versiuni lingvistice ale tratatului, și anume versiunea olandeză („besluit” și „beschikking”) și slovenă („sklep” și „odločba”), nu are temei în tratat. Astfel, acesta nu ar stabili o distincție între deciziile menționate la articolul 253 CE și celelalte decizii. Comisia subliniază că actele menționate la articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE sunt desemnate prin termenul „decizii” și că, printre altele, versiunile engleză și franceză ale tratatului, privite în contextul lor, sunt conforme acestei terminologii.
- 24 În opinia Comisiei, lipsa menționării temeiului juridic al deciziei atacate nu poate fi justificată de faptul că această decizie nu se adresează decât părților care au participat la adoptarea sa, întrucât este necesară apărarea prerogativelor instituțiilor și lipsa piedicilor în calea controlului jurisdicțional exercitat de Curte.
- 25 Comisia contestă relevanța, în speță, a referirii la Hotărârea din 31 martie 1971, Comisia/Consiliul, cunoscută sub numele „AETR” (22/70, Rec., p. 263), care privea anumite „negocieri ale Consiliului”, dat fiind că în prezenta cauză este în discuție o decizie a Consiliului adoptată în temeiul articolului 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE și menționată explicit la articolul 253 CE. Comisia precizează că, în schimb, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea AETR, citată anterior, era în discuție un act adoptat ținând seama de circumstanțele foarte particulare ale speței, considerat valabil de Curte numai în aceste circumstanțe și pentru care Comisia și-a dat acordul.

- 26 Comisia susține că lipsa menționării temeiului juridic al deciziei atacate nu constituie un viciu pur formal, în măsura în care, în opinia Curții, alegerea temeiului juridic corespunzător prezintă o importanță de natură constituțională (Avizul 2/00 din 6 decembrie 2001, Rec., p. I-9713, punctul 5), astfel încât o astfel de lipsă constituie o încălcare ce aduce atingere echilibrului constituțional stabilit de tratat între instituții și între Comunitate și statele membre. În plus, Consiliul ar fi suprimat în mod deliberat mențiunea temeiului juridic în cauză, lăsând astfel să se înțeleagă că nu consideră necesar să îl citeze în mod expres.
- 27 Pe de altă parte, procedura prevăzută la articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE nu ar fi fost respectată în măsura în care decizia atacată nu ar fi fost transmisă Parlamentului European decât după trei săptămâni de la adoptare, și anume la 14 iunie 2007, astfel încât această transmitere tardivă ar fi afectat prerogativele Parlamentului European.
- 28 În sfârșit, Comisia contestă pertinenta observațiilor complementare ale Consiliului referitoare la practica privind stabilirea pozițiilor comunitare și amintește că, potrivit jurisprudenței, o simplă practică a Consiliului nu poate deroga de la reguli stabilite prin tratat (Hotărârea din 23 februarie 1988, Regatul Unit/Consiliul, 68/86, Rec., p. 855, punctul 24).
- 29 Consiliul arată ca argument principal că, în speță, nu era obligat să citeze temeiul juridic al deciziei atacate în măsura în care aceasta este o decizie *sui generis*, desemnată în limba germană prin termenul „Beschluss”, adoptată de Consiliu în cadrul relațiilor externe ale Comunității, în conformitate cu articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE. Această decizie trebuie deosebită de decizia, desemnată prin termenul german „Entscheidung”, menționată la articolele 249 CE și 253 CE.
- 30 Consiliul arată că, dat fiind că decizia atacată nu produce efecte decât în privința relațiilor dintre Comunitate și statele membre, precum și a raporturilor dintre instituții și nu produce, așadar, niciun efect asupra drepturilor și obligațiilor legale ale terților, precum persoane fizice sau societăți, obligația de motivare ar fi lipsită de rațiune întrucât decizia menționată nu se adresează decât părților care au participat la

adoptarea sa. Astfel cum Curtea a apreciat în Hotărârea AETR, citată anterior, care privea „negocieri ale Consiliului” în vederea încheierii unui acord internațional, decizia atacată ar reprezenta un „Beschluss” și, în această calitate, nu ar figura pe lista exhaustivă a actelor supuse unei obligații de motivare.

31 Ca argument subsidiar, Consiliul susține, referindu-se la Hotărârea din 14 decembrie 2004, *Swedish Match* (C-210/03, Rec., p. I-11893, punctul 44), că lipsa menționării într-un act a temeiului juridic al acestuia nu constituie decât un viciu pur formal. Astfel, lipsa unei astfel de referiri în decizia atacată nu ar fi avut niciun efect asupra procedurii aplicabile pentru adoptarea acesteia întrucât, în speță, procedura prevăzută la articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE ar fi fost respectată. În această privință, Consiliul precizează că această dispoziție impune numai transmiterea deciziei în cauză Parlamentului European în scopul informării, însă nu prevede niciun termen și în niciun caz nu îl obligă pe acesta să supună decizia unui control parlamentar.

32 În ceea ce privește dublul temei juridic material propus de Comisie, Consiliul arată că, dat fiind că Regulamentul nr. 338/98 a fost adoptat numai în temeiul articolului 130 S din tratat, nu ar fi fost posibilă reunirea, în cadrul Consiliului, a majorității calificate care permite reținerea temeiului juridic astfel propus.

33 În opinia Consiliului, trebuia adoptată o poziție a Comunității în conformitate cu procedurile prevăzute de tratat înainte de începerea celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la CITES. Lipsa menționii temeiului juridic al deciziei atacate nu ar fi avut vreun efect asupra procedurii care a condus la adoptarea acestei decizii, asupra caracterului obligatoriu al acesteia, asupra negocierilor înseși care s-au derulat în cadrul conferinței respective și nici asupra rolului jucat de Comisie și de statele membre în cadrul acestor negocieri. Consiliul precizează că rolul Comisiei în cadrul negocierilor era stabilit – și limitat – nu de lipsa menționii temeiului juridic al deciziei atacate, ci de lipsa calității de parte contractantă la CITES a Comunității.

- 34 Consiliul subliniază că lipsa mențiunii temeiului juridic în decizia atacată nu a avut vreun efect nici asupra adoptării actului comunitar intern corespunzător în măsura în care articolul 19 din Regulamentul nr. 338/97 prevede că adoptarea, printre altele, a modificărilor anexelor la acest regulament în urma deciziilor Conferinței Părților și a deciziilor Comitetului permanent al CITES este supusă unei proceduri de comitologie.
- 35 Consiliul mai arată faptul că practica în domeniul stabilirii pozițiilor Comunității este destul de diversificată și continuă să fie astfel de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Nisa. Pe de o parte, ar exista decizii ale Consiliului care menționează fie numai temeiul juridic material, fie numai articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE. Pe de altă parte, nu ar fi neobișnuit ca pozițiile Comunității să fie stabilite prin aprobarea directă, de către Consiliu, a textului pe baza căruia trebuie adoptată poziția, fără ca această aprobare să fie însoțită de o decizie *sui generis*. În aceste din urmă cazuri, Consiliul ar fi hotărât întotdeauna la propunerea Comisiei, ținând seama de forma propusă de aceasta.
- 36 Regatul Unit, susținând totodată ansamblul argumentației Consiliului, adaugă că articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE nu conține nicio dispoziție care să aibă ca efect înlocuirea actelor *sui generis* cu deciziile menționate la articolul 249 CE în domeniul în cauză. În plus, participarea Comisiei la procedura care a condus la adoptarea deciziei atacate, precum și la negocierile privind CITES ar fi oferit acestei instituții toate garanțiile juridice pe care articolul 253 CE le asigură terților. Actele *sui generis* ar aduce Comunității suplețea necesară unei participări eficiente în cadrul organismelor create prin acorduri internaționale și ar fi contrară intereselor Comunității impunerea către Consiliu a precizării temeiului juridic al fiecărei decizii de tipul celei în cauză în speță. Regatul Unit precizează că faptul că, potrivit articolului 253 CE, Consiliul nu este supus unei obligații stricte de menționare a temeiului juridic al unui act *sui generis* nu înseamnă că trebuie să se abțină de la aceasta.

Aprecierea Curții

- 37 În prealabil, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de motivare, consacrată la articolul 253 CE, impune ca toate actele vizate să conțină o expunere a motivelor care au condus la adoptarea lor de către instituții, astfel încât Curtea să își poată exercita controlul și atât statele membre, cât și terții interesați să cunoască condițiile în care instituțiile comunitare au aplicat tratatul (a se vedea în acest sens, în special, Hotărârea din 17 mai 1994, Franța/Comisia, C-41/93, Rec., p. I-1829, punctul 34).
- 38 Din jurisprudența Curții reiese că obligația de a indica temeiul juridic al unui act ține de obligația de motivare (a se vedea în special Hotărârea Comisia/Consiliul, citată anterior, punctul 9, și Hotărârea din 20 septembrie 1988, Spania/Consiliul, 203/86, Rec., p. 4563, punctele 36-38).
- 39 Curtea a apreciat de asemenea că imperativul de securitate juridică impune ca orice act care urmărește să creeze efecte juridice să își întemeieze forța obligatorie pe o dispoziție de drept comunitar care trebuie să fie menționată expres drept temei legal și care indică forma juridică pe care trebuie să o ia acel act (Hotărârea din 16 iunie 1993, Franța/Comisia, C-325/91, Rec., p. I-3283, punctul 26).
- 40 În lumina acestor considerații trebuie să se stabilească dacă decizia atacată a putut fi adoptată în mod valabil fără mențiunea temeiului său juridic. În acest scop, trebuie examinat dacă această decizie este supusă obligației de motivare și dacă trebuie, prin urmare, să indice temeiul juridic.
- 41 În susținerea tezelor lor, părțile invocă în principal argumente de natură terminologică, întemeindu-se pe diferitele versiuni lingvistice ale articolului 300 alineatul (2). Comisia arată că decizia atacată este o decizie în sensul articolului 249 CE, desemnată în limba germană prin termenul „Entscheidung”, și că, prin urmare, aceasta trebuie motivată. În

schimb, Consiliul, susținut de Regatul Unit, consideră că este vorba despre o decizie *sui generis*, desemnată în limba germană prin termenul „Beschluß”, care nu este prevăzut la articolul 253 CE.

42 În această privință, trebuie constatat că, în speță, calificarea deciziei atacate drept decizie în sensul articolului 249 CE sau drept decizie *sui generis* nu este hotărâtoare în scopul de a stabili dacă aceasta este supusă obligației de motivare. Astfel, această obligație, care este justificată în special prin controlul jurisdicțional care poate fi exercitat de către Curte, trebuie să se aplice oricărui act care poate face obiectul unei acțiuni în anulare. Potrivit unei jurisprudențe constante, constituie acte atacabile în sensul articolului 230 CE orice dispoziții adoptate de instituții, indiferent de forma acestora, care urmăresc să producă efecte juridice obligatorii (a se vedea în special Hotărârea AETR, citată anterior, punctul 42, Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, Rec., p. 2639, punctul 9, și Hotărârea din 17 iulie 2008, Athinaiki Techniki/Comisia, C-521/06 P, Rep., p. I-5829, punctul 42). Rezultă că, în principiu, orice act care produce efecte juridice este supus obligației de motivare.

43 În speță, potrivit articolului 1 din aceasta, decizia atacată stabilește poziția Comunității cu privire la domeniile care intră în competența sa, care va fi exprimată de statele membre acționând împreună în interesul Comunității cu ocazia celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la CITES.

44 Decizia atacată este, așadar, un act care produce efecte juridice obligatorii, în sensul că stabilește poziția Comunității în cadrul celei de a 14-a sesiuni menționate, și care are un caracter obligatoriu, pe de o parte, pentru Consiliu și pentru Comisie și, pe de altă parte, pentru statele membre în măsura în care le impune să apere respectiva poziție.

45 Rezultă că decizia atacată trebuie motivată și trebuie, așadar, să indice temeiul juridic pe care este fondată, în special în vederea exercitării de către Curte a controlului său jurisdicțional.

- 46 Indicarea temeiului juridic menționat se impune și din perspectiva principiului atribuirii competențelor consacrat la articolul 5 primul paragraf CE, potrivit căruia Comunitatea acționează în limitele competențelor conferite și ale scopurilor atribuite prin tratat atât pentru acțiunea internă, cât și pentru acțiunea internațională a Comunității (a se vedea Avizul 2/94 din 28 martie 1996, Rec., p. I-1759, punctul 24).
- 47 În această privință, trebuie arătat că s-a hotărât deja de către Curte că alegerea temeiului juridic corespunzător prezintă o importanță de natură constituțională dat fiind că, dispunând numai de competențe atribuite, Comunitatea trebuie să asocieze decizia atacată unei dispoziții din tratat care o abilitază să aprobe un astfel de act (a se vedea în acest sens Avizul 2/00, citat anterior, punctul 5).
- 48 Indicarea temeiului juridic prezintă de asemenea o importanță particulară în scopul apărării prerogativelor instituțiilor comunitare vizate de procedura de adoptare a unui act. Astfel, în prezenta cauză, o astfel de mențiune poate avea efecte asupra competențelor Parlamentului European, dat fiind că articolele 133 CE, 175 CE și articolul 300 alineatul (2) CE nu atribuie acestuia același grad de participare cu ocazia adoptării unui act. De asemenea, indicarea temeiului juridic este necesară pentru stabilirea modalităților de vot în cadrul Consiliului. Or, în această privință, potrivit articolului 300 alineatul (2) primul paragraf CE, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, cu excepția, pe de o parte, a cazului în care acordul se referă la un domeniu pentru care este necesară unanimitatea în vederea adoptării unor reguli interne, precum și, pe de altă parte, a acordurilor prevăzute la articolul 310 CE.
- 49 Pe de altă parte, indicarea temeiului juridic stabilește repartizarea competențelor între Comunitate și statele membre. Astfel, în speță, aplicarea numai a articolului 175 CE sau a articolului 133 CE nu ar fi avut aceleași implicații asupra repartizării competențelor între Comunitate și statele membre precum o eventuală aplicare coroborată a acestor două dispoziții, dat fiind că articolul 133 CE conferă o competență exclusivă Comunității, pe când articolul 175 CE prevede o competență comună a Comunității și a statelor membre. Așadar, omiterea indicării unui temei juridic poate determina o

confuzie cu privire la natura competenței Comunității și este de natură să o fragilizeze pe aceasta din urmă în apărarea poziției sale cu ocazia negocierilor internaționale.

50 Constatarea potrivit căreia decizia atacată ar trebui să menționeze temeiul juridic pe care este fondată nu poate fi repusă în discuție de argumentele invocate de Consiliu și de Regatul Unit.

51 În ceea ce privește, în primul rând, argumentul Consiliului întemeiat pe Hotărârea AETR, citată anterior, trebuie arătat în primul rând că decizia atacată și deliberarea în cauză în această hotărâre nu au fost adoptate în situații comparabile. Astfel, aceasta din urmă se referă la modalități adecvate de cooperare în vederea asigurării în modul cel mai eficient posibil a apărării intereselor Comunității în cadrul negocierii și încheierii Acordului european privind munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere internaționale, la un moment în care punerea în aplicare a noii repartizări a competențelor în cadrul Comunității putea compromite reușita negocierilor. Era vorba, așadar, de un act adoptat în circumstanțele proprii cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea AETR, citată anterior. În prezenta cauză nu apare nimic asemănător, în măsura în care Consiliul a adoptat o decizie în conformitate cu articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE.

52 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentul Regatului Unit potrivit căruia un formalism excesiv ar perturba în mod semnificativ eficiența participării Comunității în cadrul organismelor create prin acorduri internaționale, trebuie arătat, pe de o parte, că, deși necesitatea supleții mijloacelor de acțiune poate prezenta, desigur, o anumită importanță în cadrul negocierilor internaționale, nu este mai puțin adevărat că Comunitatea nu dispune decât de competențe atribuite și nu poate acționa decât în limitele acestora. Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, cerința motivării este apreciată în raport cu natura actului în cauză și cu contextul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2008, *Régie Networks*, C-333/07, Rep., p. I-10807, punctul 63 și jurisprudența citată). Prin urmare, deși o motivare a acestui act, mai mult sau mai puțin detaliată în funcție de caz, poate răspunde eventualelor dificultăți întâlnite în cadrul negocierilor internaționale, indicarea temeiului juridic al acestuia nu poate totuși constitui un efort excesiv de motivare. Indicarea temeiului juridic trebuie, așadar, să fie considerată, în principiu, o dată minimă care permite

satisfacerea cerinței de motivare, având în vedere că actul adoptat trebuie asociat de către Comunitate unei dispoziții din tratat care o abilitază în acest sens.

- 53 În al treilea rând, nici argumentul întemeiat pe constrângerile de termen invocate deopotrivă de Regatul Unit nu poate fi primit. Astfel, întrucât Comunitatea nu dispune decât de competențe atribuite, articolul din tratat care îi conferă competența trebuie stabilit înainte ca aceasta să acționeze. În plus, menționarea ulterioară a temeiului juridic, într-un act de executare la nivel comunitar a modificărilor aduse CITES, nu poate fi suficientă, contrar susținerilor Consiliului, pentru respectarea obligației de motivare, în măsura în care motivarea unui act trebuie să figureze în acesta (a se vedea Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia, C-291/98 P, Rec., p. I-9991, punctele 73 și 75, și Hotărârea din 21 ianuarie 2003, Comisia/Parlamentul European și Consiliul, C-378/00, Rec., p. I-937, punctul 66).
- 54 În sfârșit, nici argumentul invocat de Consiliu potrivit căruia, în trecut, decizii comparabile nu ar fi menționat temeiul juridic pe care erau fondate nu poate fi reținut. Astfel, este suficient să se arate în această privință că o simplă practică a Consiliului nu poate să deroge de la regulile tratatului și nu poate, prin urmare, să creeze un precedent obligatoriu pentru instituțiile Comunității cu privire la temeiul juridic corect (Hotărârea Regatul Unit/Consiliul, citată anterior, punctul 24, și Hotărârea din 26 martie 1996, Parlamentul European/Consiliul, C-271/94, Rec., p. I-1689, punctul 24).
- 55 Din considerațiile de mai sus rezultă că decizia atacată trebuia cel puțin să menționeze temeiul juridic pe care este fondată pentru a îndeplini obligația de motivare.
- 56 Cu toate acestea, trebuie amintit că omisiunea de a indica o anumită dispoziție din tratat nu poate să constituie un viciu substanțial atunci când temeiul juridic al unui act poate fi determinat cu ajutorul altor elemente ale acestuia. Cu toate acestea, o astfel de referință explicită este indispensabilă atunci când, în lipsa acesteia, părțile interesate și Curtea rămân în incertitudine cu privire la temeiul juridic precis (a se vedea Hotărârea Comisia/Consiliul, citată anterior, punctul 9).

57 În speță, temeiul juridic nu poate fi stabilit cu ajutorul vreunui element al deciziei atacate. Astfel, aceasta din urmă se limitează la menționarea propunerii de decizie a Consiliului prezentate acestuia de Comisie. Punctul 1 din motivele deciziei atacate indică faptul că CITES este pusă în aplicare în cadrul Comunității prin Regulamentul nr. 338/97. În ceea ce privește punctele 2-4 din motive, acestea se limitează la a arăta că anumite rezoluții ale Conferinței Părților la CITES pot avea repercusiuni asupra reglementării Comunității, că aceasta din urmă nu este încă parte contractantă la CITES și că, în cazurile în care au fost stabilite reguli comunitare în vederea realizării obiectivelor tratatului, statele membre nu sunt abilitate, în afara cadrului instituțiilor comunitare, să își asume obligații care ar putea avea efecte asupra acestor reguli sau ar putea să le modifice întinderea.

58 În plus, din memoriile prezentate în fața Curții reiese că alegerea temeiului juridic pertinent a făcut obiectul unor controverse în cadrul Consiliului. În același mod, Comisia a arătat în această privință, fără a fi contrazisă cu privire la acest punct, că anumite state membre au formulat obiecții față de dublul temei juridic material propus de Comisie, câteva dintre acestea preferând să rețină numai articolul 175 CE, în timp ce alte state membre și-au manifestat dezacordul cu privire la temeiul juridic procedural propus, constând în articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE.

59 Pe de altă parte, Consiliul indică faptul că, atunci când a adoptat decizia atacată, a acționat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE, dar a considerat ca nefiind indispensabilă menționarea temeiului juridic procedural. Consiliul precizează că nu s-a putut obține un acord în ceea ce privește dublul temei juridic material propus de Comisie.

60 Rezultă că temeiul juridic al deciziei atacate nu poate fi dedus în mod clar din aceasta și că lipsa mențiunii temeiului juridic se explică prin existența unor disensiuni în cadrul Consiliului, cel puțin în ceea ce privește temeiul juridic material.

- 61 În aceste condiții, contrar susținerilor Consiliului și ale Regatului Unit, lipsa mențiunii, în decizia atacată, a oricărui temei juridic nu poate fi considerată un viciu pur formal.
- 62 Rezultă că decizia atacată trebuie anulată din cauza lipsei mențiunii în cuprinsul acesteia a temeiului juridic pe care este fondată.

Cu privire la cererea de menținere a efectelor deciziei atacate

- 63 Consiliul, susținut în această privință de Regatul Unit, solicită Curții, în cazul în care aceasta ar anula decizia atacată, să mențină efectele acesteia. Comisia nu s-a opus acestei cereri.
- 64 Potrivit articolului 231 al doilea paragraf CE, Curtea poate, în cazul în care consideră că este necesar, să indice care sunt efectele unui regulament anulat care trebuie considerate definitive. O astfel de prevedere poate fi aplicată, prin analogie, și în ceea ce privește o decizie atunci când există motive importante de securitate juridică, comparabile cu cele care intervin în cazul anulării anumitor regulamente, care să justifice exercitarea de către Curte a competenței conferite, în acest context, de articolul 231 al doilea paragraf CE (Hotărârea din 6 noiembrie 2008, Parlamentul European/Consiliul, C-155/07, Rep., p. I-8103, punctul 87 și jurisprudența citată).
- 65 Trebuie arătat că decizia atacată urmărea să stabilească poziția Comunității în legătură cu anumite propuneri examinate cu ocazia celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la CITES, organizată la Haga între 3 și 15 iunie 2007. În această privință, nu se contestă faptul că această poziție a Comunității a fost efectiv exprimată de statele membre în conformitate cu decizia atacată.

66 În aceste condiții, din motive de securitate juridică, trebuie să se mențină efectele deciziei atacate a cărei anulare se pronunță prin prezenta hotărâre.

Cu privire la cheltuielile de judecată

67 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată, iar Consiliul a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată. Conform alineatului (4) primul paragraf al aceluiași articol, Regatul Unit, care a intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

1) Anulează Decizia Consiliului Uniunii Europene din 24 mai 2007 de stabilire a poziției care urmează a fi adoptată în numele Comunității Europene în legătură cu anumite propuneri prezentate cu ocazia celei de a 14-a sesiuni a Conferinței Părților la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES), organizată la Haga (Țările de Jos) între 3 și 15 iunie 2007.

2) Menține în vigoare efectele deciziei anulate.

- 3) **Obligă Consiliul Uniunii Europene la plata cheltuielilor de judecată.**

- 4) **Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături